

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності якістю підготовки та навчання здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідності освітньо-професійної програми «Харчові технології» їх запитам та потребам.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Харчові технології» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено впродовж 2020-2021 навч. року за двома анкетами: «якість освітньої програми» (*окрім першого курсу*) та «якість викладання навчальних дисциплін». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

1. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Всього опитано на сайті університету за анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми **35 респондентів**, що склало **46%** від кількості здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» за ОПП «Харчові технології» (*перший курс опитування не проходить*). Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1.

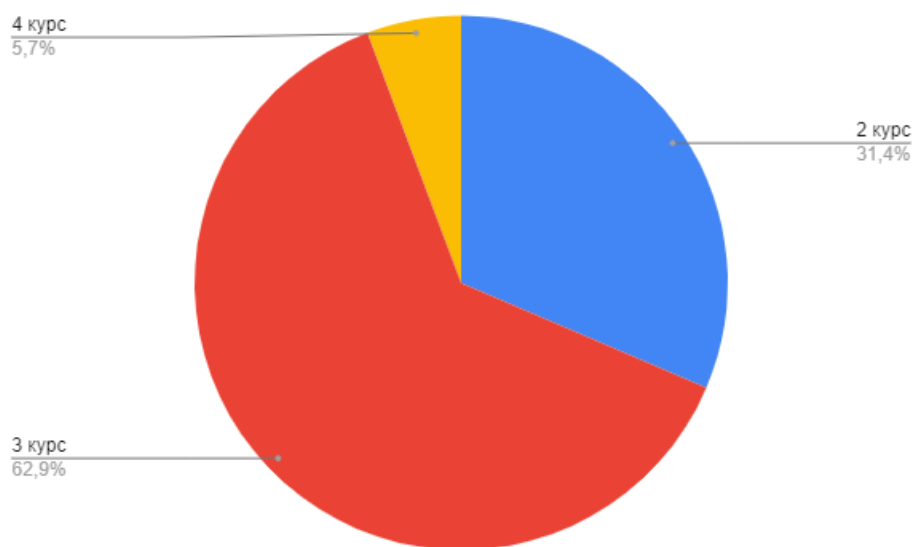

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Харчові технології» представлено у таблиці 1.

Таблиця 1-Оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Харчові технології» (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	45,7	42,9	11,4	0	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	37,1	37,1	25,7	0	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	42,9	45,7	11,4	0	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	37,1	40	20	2,9	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	37,1	37,1	17,1	8,6	0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	60	28,6	5,7	5,7	0
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	40	40	11,4	5,7	2,9
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	51,4	31,4	17,1	0	0
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	42,9	40	17,1	0	0

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	28,6	48,6	22,9	0	0
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	34,3	48,6	14,3	2,9	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	54,3	34,3	8,6	0	2,9
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	45,7	37,1	17,1	0	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на НПП ТДАТУ	48,6	34,3	14,3	0	2,9
15	Доброзичливе ставлення співробітників деканату	51,4	34,3	8,6	2,9	2,9
16	Доброзичливе ставлення співробітників кафедри	60	31,4	5,7	0	2,9
17	Доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки	57,1	31,4	8,6	2,9	0

Вищі бали (максимальні відсотки за балами 4 і 5) здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «доброзичливе ставлення співробітників кафедри»(91,4%) та по 88,6% - «задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою», «відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям», «прозорість та чесність оцінювання знань», «доступність графіків освітнього процесу та розкладів», «доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки»

Менші бали (максимальні відсотки за балами 1 і 2,) здобувачами вищої освіти наступних критеріїв якості: по 8,6% - «співвідношення теоретичної і практичної частини», «використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)»; «доброзичливе ставлення співробітників деканату» (5,7%).

Загальну оцінку якості ОПП «Харчові технології» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Вищі бали поставили здобувачі СВО «Бакалавр» 2 курсу (63,6% опитаних оцінили на 5 балів та 22,5% на 4 бали).

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Харчові технології» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1.	2 курс	63,6	22,5	11,2	2,1	0,5
2.	3 курс	36,1	47,9	13,9	1,1	1,1
3.	4 курс	50	11,8	29,4	8,8	0

Інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні, не надійшло.

2. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Якість викладання навчальних дисциплін першого та другого семестрів 2020-2021 навч. року за ОПП «Харчові технології» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти було оцінено респондентами за **26 критеріями в 1 семестрі та 23 критеріями в 2 семестрі**.

Аналіз **519 анкет за перший семестр** (таблиця 3) та **212 анкет за другий семестр** (таблиця 4) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **71-90%**.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 1 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		64,1	20,9	10,4	1,9	2,6
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	69,4	18,5	8,9	1,2	2,1
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	66,1	22,4	8,3	1,5	1,7
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	62,4	21,2	11,6	2,5	2,3
4	Слідкує за реакцією аудиторії	63,2	21,2	12,1	1,5	1,9
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	64,7	21,2	10,6	1,3	2,1
6	Володіє високою культурою мовлення	66,9	21,0	9,4	1,0	1,7
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	61,5	24,9	10	1,3	2,3
8	Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	62,6	20,2	11,4	2,9	2,9
9	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	65,3	20,6	10,8	1,3	1,9
10	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НІП	66,7	18,3	10,8	1,3	2,9
11	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	54,3	20,4	14,6	4,6	6,0
12	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	64,7	21,0	8,5	2,1	3,7
13	Ефективність організації дистанційного навчання	65,5	20,6	8,9	2,5	2,5
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		67,1	19,1	9,5	1,8	2,5
1	Проявляє професійну ерудицію	73,4	16,0	7,3	1,3	1,9
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	59,3	23,3	11,2	3,1	3,1
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	66,7	17,9	11,0	1,7	2,7
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	68,0	18,3	9,2	2,1	2,3
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	68,2	19,8	8,9	0,8	2,3

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти(середнє значення)		72,0	16,5	8,4	1,1	2,1
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	76,1	12,3	8,1	1,5	1,9
2	Пунктуальність, організованість	72,4	16,0	9,1	1,0	1,5
3	Вимогливість, наполегливість	68,4	21,0	8,7	0,4	1,5
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	64,7	20,8	9,6	2,5	2,3
5	Зрозумілі й оприлюднені критерії виставляння оцінок	67,1	20,2	8,5	1,3	2,9
6	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	68,4	19,3	8,5	0,8	3,1
7	Охайність, зовнішній вигляд	80	11,4	7,3	0,2	1,2
8	Доброчесність	78,6	11,2	7,1	1,0	2,1

Аналіз таблиці 3 показує, що респондентами **в 1 семестрі 2020-2021 навч. року** оцінені *найвищими балами* (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5) в I розділі **«Методичний рівень знань»** наступні критерії якості: «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу», «володіє високою культурою мовлення»; в II розділі **«Теоретичний рівень занять»** - «проявляє професійну ерудицію», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)»; в III розділі **«Ставлення до здобувачів вищої освіти»** - «вимогливість, наполегливість», «охайність, зовнішній вигляд», «доброчесність».

Меншими балами (максимальна сума відсотків за балами 1 і 2) в I розділі оцінені критерії: «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)» та «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки» в III розділі – «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти», «зрозумілі й оприлюднені критерії виставляння оцінок».

Таблиця 4 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 2 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		69,9	21,1	6,1	2,1	0,7
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	74,5	17,0	8,0	0,5	0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти	72,2	21,2	5,2	1,4	0
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	66,5	24,1	4,7	4,2	0,5
4	Слідкує за реакцією аудиторії	69,8	20,8	5,2	4,2	0
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	70,8	22,2	5,2	1,4	0,5
6	Використовує сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри тощо)	64,6	22,6	9,4	2,8	0,5
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	69,3	21,2	7,1	2,4	0

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
8	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	71,7	20,3	5,2	2,4	0,5
9	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	72,2	21,7	4,2	1,9	0
10	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	63,7	21,7	8,5	0,9	5,2
11	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	74,1	19,8	4,7	0,9	0,5
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		71,1	20,4	5,3	2,3	0,9
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	74,5	19,3	4,2	1,9	0
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	65,6	24,1	5,7	3,3	1,4
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	67,9	22,6	6,1	1,9	1,4
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	74,5	17,0	5,7	1,9	0,9
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	73,1	18,9	4,7	2,4	0,9
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)		79,9	12,9	5,3	1,6	0,4
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	81,6	10,4	6,1	1,4	0,5
2	Пунктуальність, організованість	81,6	12,3	4,7	0,9	0,5
3	Вимогливість, наполегливість	76,4	15,6	6,1	1,9	0
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	78,3	13,2	5,7	2,4	0,5
5	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	76,4	17,0	4,2	1,9	0,5
6	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	79,2	14,2	4,2	1,9	0,5
7	Доброчесність	85,4	7,5	5,7	0,9	0,5

Аналіз таблиці 4 показує, що респондентами в 2 семестрі 2020-2021 навч. року найвищими балами (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5, по 93,9%) оцінені в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «знайомить з останніми досягненнями науки»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «пунктуальність, організованість».

Меншими балами (максимальна сума відсотків за балами 1 і 2) в I розділі оцінені критерії: «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни» та «слідкує за реакцією аудиторії»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки»; в III розділі – «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін 2 семестру 2020-2021 навч. року залишені тільки позитивні.

Рекомендації щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів:

- по дисциплінам «Органічна і біологічна хімія» та «Теоретичні основи харчових виробництв» збільшити кількість лабораторних занять;
- по дисципліні «Охорона праці та безпека життєдіяльності» більше лекційного матеріалу.

Висновки

Результати моніторингу анкетування здобувачів вищої освіти, щодо якості освітньої програми «Харчові технології» та щодо якості викладання дисциплін було розглянуто на засіданні кафедри харчових технологій та готельно-ресторанної справи. Аналіз результатів анкетування показав що більшість респондентів високо оцінюють освітню програму «Харчові технології» та в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності 71-90%.

З метою покращення якості освітньо-професійної програми «Харчові технології» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти необхідно:

1) Кураторам академічних груп на кураторській годині додатково ознайомлювати студентів з сайтом університету та алгоритмом доступу до графіків освітнього процесу та розкладів занять і екзаменаційних сесій.

2) Ведучому викладачу дисципліни «Вступ до фаху та університетська освіта» приділити більше уваги знайомству з алгоритмом доступу до графіків освітнього процесу та розкладів занять і екзаменаційних сесій.

3) Під час викладання освітніх компонент рекомендувати викладачам постійно підвищувати відсоток використання сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо).

4) Всім викладачам освітніх компонент ОПП «Харчові технології» провести оптимізацію методичних матеріалів на освітньому порталі ТДАТУ з метою покращення їх якості та уникнення повторів тем.

5) Викладачам кафедри виявляти доброзичливе ставлення, зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти, дотримуватися вимог об'єктивності, валідності та справедливості під час оцінювання та забезпечувати відкритість і прозорість проведення оцінювання рівня знань здобувачів.

З метою покращення якості викладання освітніх компонент освітньо-професійної програми «Харчові технології» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти необхідно:

1) Викладачам більш активно проявляти творчий підхід та інтерес до своєї дисципліни, використовувати технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо) та спонукати здобувачів до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни.

2) Під час оновлення освітніх компонент викладачам постійно знайомити з

останніми досягненнями науки та впроваджувати їх у методичні матеріали.

3) Під час оновлення робочих програм освітніх компонент звернути особливу увагу на зрозумілість критеріїв виставляння оцінок.

4) Під час оновлення освітньо-професійної програми «Харчові технології» звернути особливу увагу на наступні рекомендації щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів:

- по дисциплінам «Органічна і біологічна хімія» та «Теоретичні основи харчових виробництв» збільшити кількість лабораторних занять;
- по дисципліні «Охорона праці та безпека життєдіяльності» більше лекційного матеріалу.

Гарант ОПП «Харчові технології»
за першим (бакалаврським)
рівнем освіти к.т.н., доцент

Надія ЗАГОРКО

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР